

Sammandrag: En hållbar grönsaksproduktion

Nina Sevelius, SLF

Ett sammandrag från Hyöty-projektets svenskspråkiga workshop den 26.3 2025 från gruppen med temat En hållbar grönsaksproduktion. Under höstens workshop hade under temat följande saker diskuterats: Grönsaksproduktionen ska baseras på diversifierade och hållbara produktionsmetoder som minskar monokulturer och miljöbelastningen för jordbruket och bidrar till anpassning till ett förändrat klimat. Efter den inledande diskussion valde gruppen att diskutera med temat Ny teknik för en mera hållbar grönsaksproduktion.

Specifik beskrivning av målet, vad vill jag uppnå?

Under diskussionen vad vi vill uppnå togs det upp tema som att användningen av drönare och robotar som blir allt vanligare ute i världen och som framledes kommer att användas allt mera också hos oss inom grönsaksproduktionen. Bevattning och dräneringsteknik är sådan teknik som grönsaksodlaren måste investera i idag då vi har allt längre torrperioder och däremellan perioder med kraftig nederbörd. Det konstaterades även att maten i dag är så billiga att odlarna inte har pengar att investera i ny teknik i den utsträckning de kunde ha behov av och vara intresserade av att göra. Det framkom även att det finns mycket sk. normal odlingsteknik som inte ännu används i tillräcklig utsträckning av grönsaksodlare, hit hör bland annat växelodling och grüngödsling. Växelodling blir allt viktigare men dyrare då tillgången på kemiska bekämpningsmedel minskar och bekämpningen av skadegörare måste skötas i allt större utsträckning på biologisk och mekanisk väg. Stödsystemet stöder inte alltid de mest förnuftiga valen utan de begränsar och styr vad man kan odla, även för sådana grönsaksodlare med ett stort urval av produkter.

Mätbar. Hur skall jag mäta framstegen? Hur skall jag veta om målet har uppnåtts?

Specifika checklistor för grönsaksodling kunde vara ett bra hjälpmedel liksom tillgången på specialiserade grönsaksrådgivare för både små och stora gårdar som förutom att ge råd kan fungera som bollplank och som har ett stort kontaktnät och kan komma med nya idéer. Odlaeren behöver även andra personer i sitt kontaktnät som de kan bolla frågor och utmaningar med.

Uppnåeligt. Är målet realistiskt att uppnå? Vilka resurser behövs?

Checklistor kan rådgivarna och forskarna tillsammans göra upp och med projektfinansiering borde det vara en rätt snabb procedur. Checklistorna borde innehålla allt man behöver för att starta en grönsaksodling men även info om hur man säljer dem. Att få tillgång till flera kunniga specialväxtrådgivare är betydligt mera utmanande. En möjlighet att få unga mera intresserade och även kunniga inom grönsaksodling är att det skulle bli en del av den traditionella lantbruksutbildningen. Inom lantbruksutbildningarna borde man ta till vana att regelbundet besöka specialväxt- och grönsaksodlare.

Relevant. Varför är målet relevant

Det behövs medel för att lyckas. Den ekonomiska pressen är stor bland grönsaksodlare och odling inklusive försäljning måste lyckas eftersom marginalerna är mycket små.

Tidsperspektiv. När är målet möjligt att uppnå?

Checklista inom 1 år och flera kunniga rådgivare inom några år.

Övrigt

- Viktigt att hitta ny information lätt om t.ex. teknik och forskning
- Antagligen mera mekanisk bekämpning i framtiden